

แผนการใช้ที่ดิน

ตำบลผาปัง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กันยายน 2567

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลผาบึง อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations:FAO)และ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal:PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 ร่วมกับกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหาความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สพด. ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการเพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง
กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-2
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-3
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-5
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-9
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-2
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-4

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	หน้า
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยราชการอื่น	7-3
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-4
เอกสารอ้างอิง	8-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ เขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก	2-4
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลผาป๋อง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง	2-6
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลผาป๋อง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง ปี 2566	2-9
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลผาป๋อง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง ปี 2566	2-9
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลผาป๋อง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง ปี 2565	2-11
3-1	สมบัติที่ดิน ตำบลผาป๋อง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง	3-4
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลผาป๋อง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลผาป๋อง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง	6-5
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571	7-6
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-13
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลผาป๋อง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572) โครงการนำร่อง	7-14

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	ขั้นตอนการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-4
2-1	ขอบเขตการปกครอง ตำบลผาปึง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง	2-2
2-2	สมุดลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดตาก	2-5
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลผาปึง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง	2-8
2-4	สัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลผาปึง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง	2-10
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลผาปึง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง ปี 2565	2-12
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลผาปึง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง	3-5
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลผาปึง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง	4-3
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลผาปึง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง	4-4
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลผาปึง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง	6-6

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

- (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการอย่างยั่งยืน
- (2) จัดให้มีการวางผังเมืองทุกระดับและบังคับการให้เป็นไปตามผังเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ รวมตลอดทั้งพัฒนาเมืองให้มีความเจริญ โดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้ บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นในการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดิน และที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดดินที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด ซึ่งบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผน การใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น และอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio – Circular – Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566 - 30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลผาบึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและพหุภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 มีการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะทำงานวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

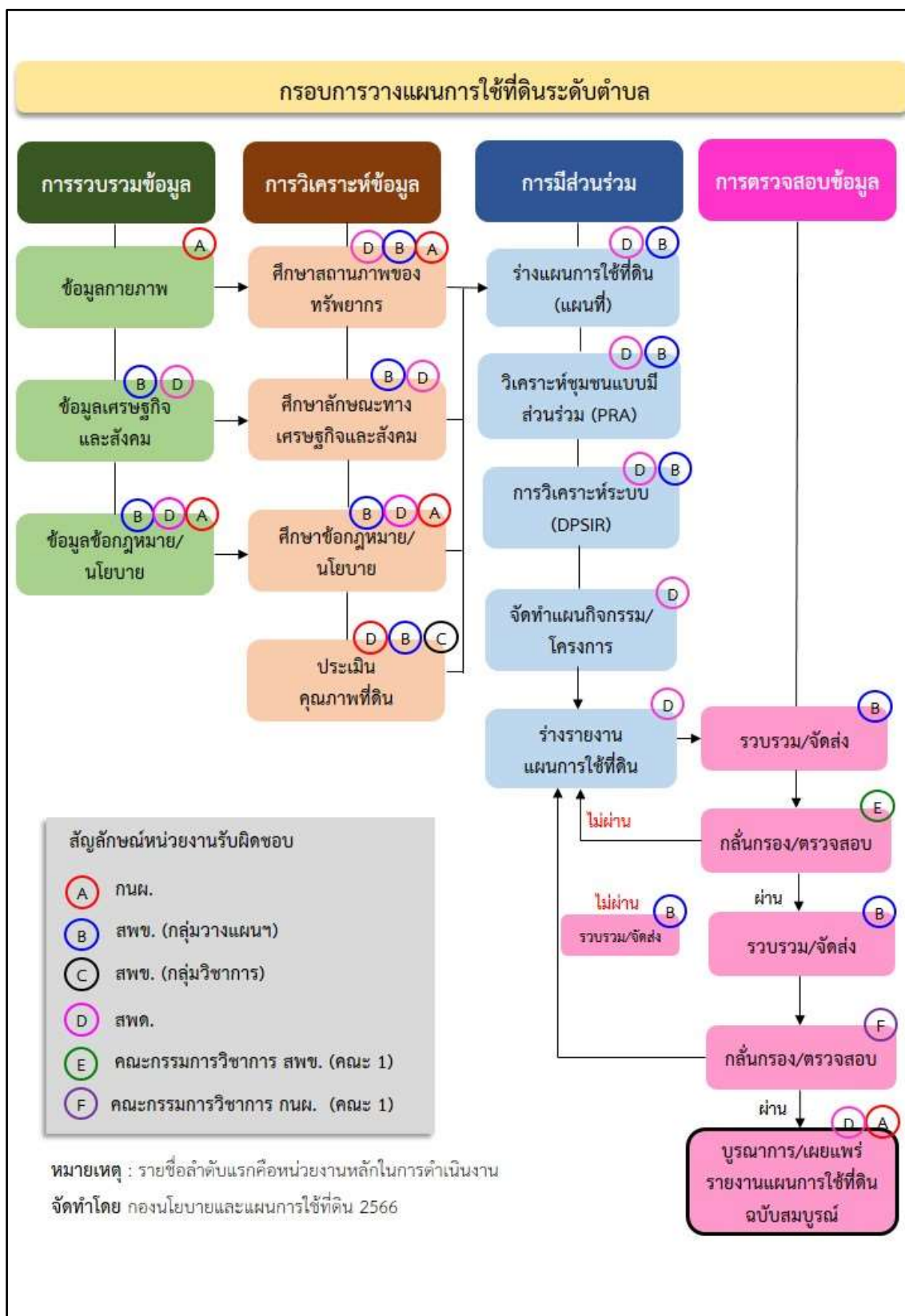
2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของงบประมาณในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“การเกษตรก้าวหน้า แหล่งน้ำพัฒนา วัฒนธรรมนำพา ประชาอยู่ดีมีสุข” องค์การบริหารส่วนตำบลแม่พริก, 2567)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลผาบึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอมะพริก มีพื้นที่ประมาณ 81.48 ตารางกิโลเมตร หรือ 50,924 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ตำบลนาโปลี อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดขอนแก่น
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลแม่พริก ตำบลแม่ป๋อ อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลนาโปลี อำเภอกันทรวิชัย ตำบลแม่ป๋อ อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลแม่พริก อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลผาบึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 5 หมู่บ้าน ดังนี้

- หมู่ที่ 1 บ้านนาริน
- หมู่ที่ 2 บ้านผาบึงหลวง
- หมู่ที่ 3 บ้านผาบึงกลาง
- หมู่ที่ 4 บ้านห้วยไร่
- หมู่ที่ 5 บ้านเด่นอุดม

สภาพภูมิประเทศ ตำบลผาปึง

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ลาดชันสูงมีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาด ลูกคลื่นลอนชัน เนินเขา และพื้นที่สูงชันเป็นพื้นที่ที่มีความสูงระหว่าง 300-800 เมตร จากระดับทะเลปานกลาง มีลำน้ำ ลำห้วยไหลผ่านที่สำคัญ เช่น ห้วยขยาดแล้งห้วยไฟ ห้วยแม่ขยาด ห้วยแม่ปึง ห้วยแม่ปู้ ห้วยไร่ห้วยหนองยาง ห้วยแม่ตางหนองยาง

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537 - 2566 พบว่า ตำบลผาปึง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 38.0 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 17.8 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,101.9 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 106 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกันยายนมีปริมาณฝน 242.5 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 16 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 ณ สถานีตรวจอากาศ เขื่อนภูมิพลจังหวัดตาก ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายนถึงปลายเดือนเมษายน (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

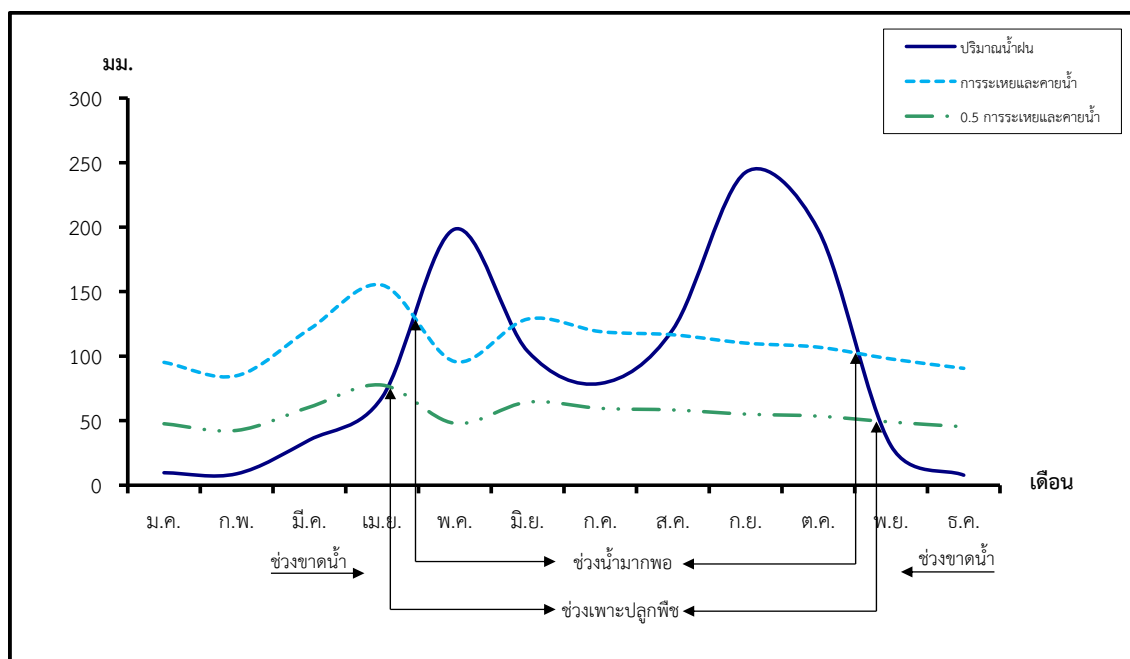
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก¹

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ ² (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	17.8	31.9	23.8	70.0	9.6	1.4	95.2	9.5
ก.พ.	19.7	34.8	26.6	60.0	8.8	1.4	84.8	8.7
มี.ค.	23.1	37.2	29.7	55.0	35.0	3.8	120.9	33.0
เม.ย.	25.2	38.0	30.9	60.0	68.1	5.9	155.1	60.7
พ.ค.	25.2	35.6	29.6	71.0	198.5	13.4	95.8	135.5
มิ.ย.	25.0	33.9	28.8	74.0	103.9	14.2	128.7	86.6
ก.ค.	24.8	33.3	28.5	74.0	78.8	14.3	119.0	68.9
ส.ค.	24.5	32.9	28.1	76.0	120.7	15.9	116.6	97.4
ก.ย.	23.9	32.9	27.7	80.0	242.5	16.3	110.1	148.4
ต.ค.	22.8	32.3	26.7	83.0	197.8	13.9	107.0	135.2
พ.ย.	20.8	31.9	25.4	80.0	30.5	4.5	97.8	29.0
ธ.ค.	18.1	30.7	23.4	76.0	7.7	1.4	90.5	7.6
เฉลี่ย	22.6	33.8	27.4	71.6	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,101.9	106.4	1,321.5	820.5

หมายเหตุ : ¹เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

²จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2567)

รูปที่ 2-2 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดตาก

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2567) พบว่า สภาพการใช้ที่ดินตำบลผาบึง อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 724 ไร่ หรือร้อยละ 1.41 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรมมีเนื้อที่ 5,114 ไร่ หรือร้อยละ 10.03 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 3,273 ไร่ หรือร้อยละ 6.42 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาข้าวนาไร่

2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 408 ไร่ หรือร้อยละ 0.80 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ มันสำปะหลัง ข้าวโพด
ไร่ร้าง

3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 1,260 ไร่ หรือร้อยละ 2.47 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ จามจุรี ยูคาลิปตัส
สัก

4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 151 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ลำไย มะม่วง/ลำไย ไม้
ผลผสม

5) พืชหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์มีเนื้อที่ 22 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่
ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า

2.5.3 พื้นที่ป่า มีเนื้อที่ 44,586 ไร่ หรือร้อยละ 87.56 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าผลัดใบสมบูรณ์
ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 191 ไร่ หรือร้อยละ 0.38 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ หนอง บึง
ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 309 ไร่ หรือร้อยละ 0.62 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชหญ้าสลับไม้พุ่ม/
ไม้ละเมาะ พืชธรรมชาติบ่อดิน

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลผาปัง อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	724	1.41
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	700	1.37
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	17	0.03
U603	สุสาน ป่าช้า	7	0.01
A	พื้นที่เกษตรกรรม	5,114	10.03
A100	นาไร่	48	0.09
A101	นาข้าว	3,225	6.33
A200	ไร่ไร่	11	0.02
A202	ข้าวโพด	110	0.22
A204	มันสำปะหลัง	287	0.56
A302	ยางพารา	14	0.03
A303	ปาล์มน้ำมัน	6	0.01
A304	ยูคาลิปตัส	247	0.48
A305	สัก	178	0.35
A318	จามจุรี	815	1.60
A401	ไม้ผลผสม	19	0.04

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A407	มะม่วง	18	0.04
A407/A413	มะม่วง/ลำไย	27	0.05
A413	ลำไย	87	0.17
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	22	0.04

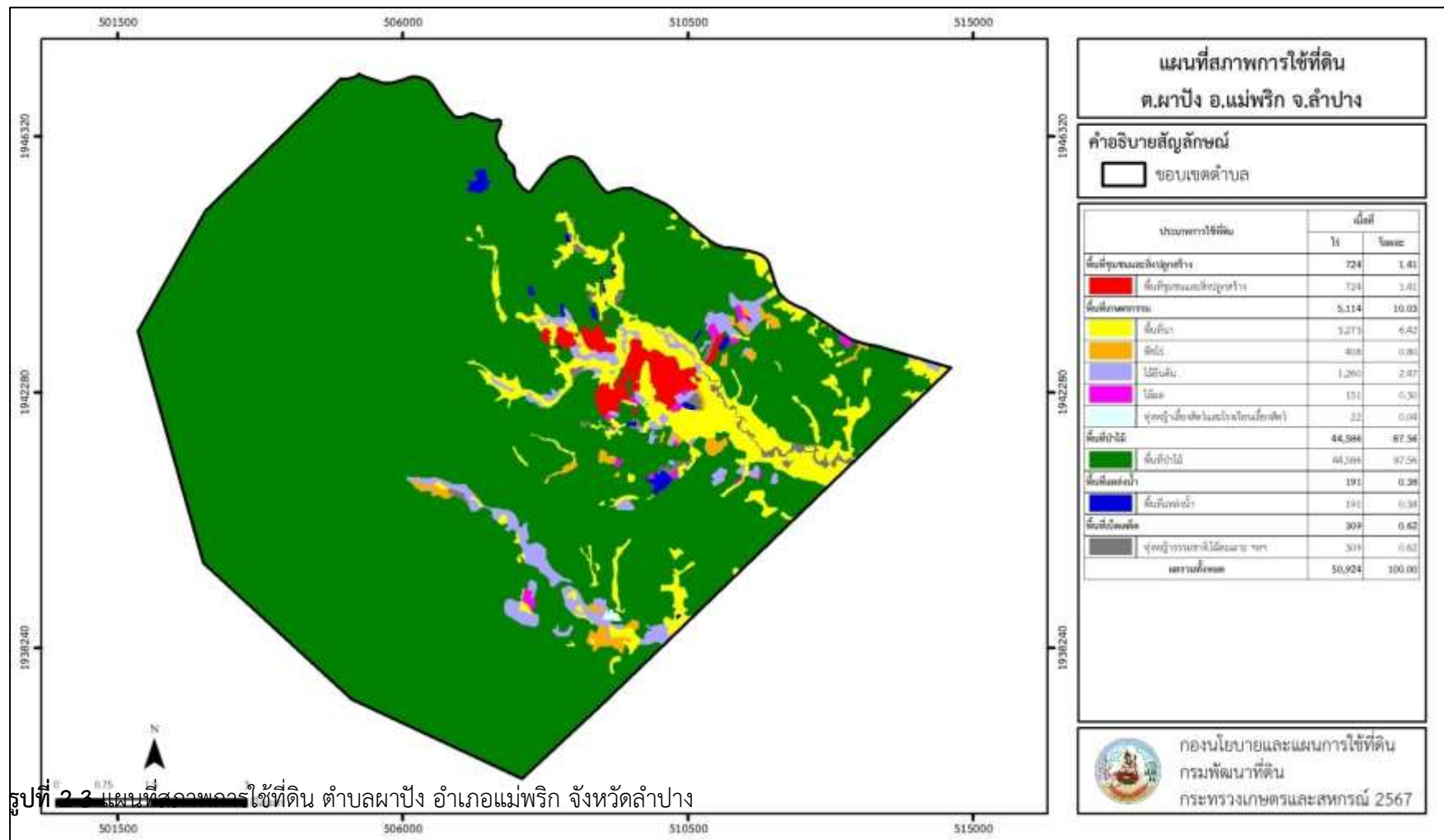

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาปัง อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

F	พื้นที่ป่าไม้	44,586	87.56
F101	ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์	233	0.46
F200	ป่าผลัดใบรกร้างพื้นที่	39	0.08
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	44,314	87.02
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	309	0.62
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	39	0.08
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	247	0.49
M302	บ่อลูกวัง	10	0.02
M304	บ่อดิน	13	0.03
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	191	0.38
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	77	0.15
W201	อ่างเก็บน้ำ	69	0.14
W202	บ่อน้ำในไร่นา	45	0.09

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาบ้ง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยปี 2566พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลผาปึงมีประชากรรวม 1,396 คน แยกเป็นชาย 698 คน เป็นหญิง 698 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 17 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 499 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่เข้ามาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 350 ครัวเรือน หรือร้อยละ 70.14 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 149 ครัวเรือน หรือร้อยละ 29.86 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลผาปึง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง ปี 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน (ครัวเรือน)	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลผาปึง	499	698	698	1,396
หมู่ที่ 1 นาริน	55	80	83	163
หมู่ที่ 2 ผาปึงหลวง	158	209	200	409
หมู่ที่ 3 ผาปึงกลาง	136	180	187	367
หมู่ที่ 4 ห้วยไร่	107	172	168	340
หมู่ที่ 5 เด่นอุดม	43	57	60	117

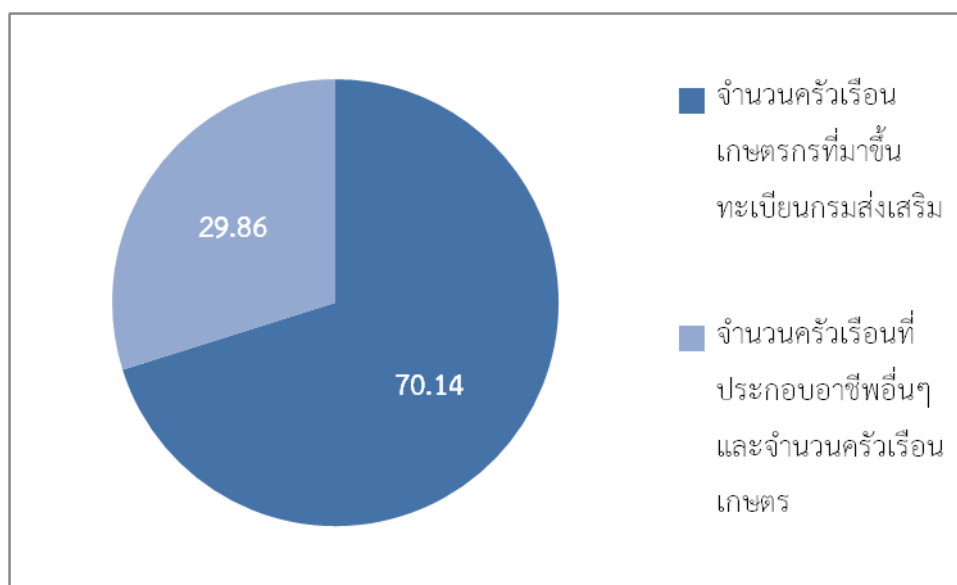
ที่มา: กรมการปกครอง (2567)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลผาปึง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง ปี 2566

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	499	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่เข้ามาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	350	70.14
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	149	29.86

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2567)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2567)

รูปที่ 2.4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลผาปัง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง ปี 2566

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลผาปัง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปางมีเนื้อที่รวมทั้งหมด 50,924 ไร่ มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 499 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 102.05 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันของตำบล มีเนื้อที่เกษตรกรรม 5,114 ไร่ หรือร้อยละ 10.03 ของเนื้อที่ตำบลและเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 14.61 ไร่

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพในตำบลผาปัง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปางส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา และปลูกไม้ยืนต้น โดยจำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 499 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกข้าวมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ งามจรีเกษตรกรรมยังมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่าย และบริโภคในครัวเรือน

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

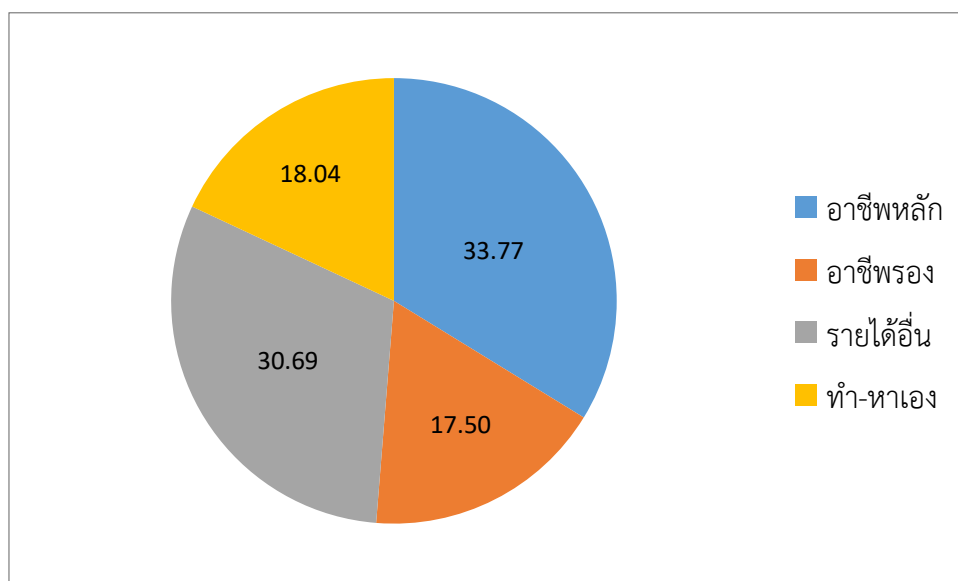
จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (ของกรมการพัฒนาชุมชน ปี 2567) พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 146,921.48 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 55,990.47 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 73,032.63 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 27,832.09 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 73,888.85 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 27,028.56 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลผาบึง อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลผาบึง	40,441.94	20,963.07	36,751.01	21,603.48	119,759.50	51,804.68	60,657.55	26,238.80
หมู่ที่ 1 นาริน	60,233.14	25,835.29	27,840.59	11,257.84	125,166.86	51,479.92	97,286.27	40,012.90
หมู่ที่ 2 ผาบึงหลวง	45,297.48	20,785.71	30,219.33	22,768.91	119,071.43	54,920.54	52,282.35	24,114.73
หมู่ที่ 3 ผาบึงกลาง	36,637.93	24,241.38	51,221.55	6,581.90	118,682.76	56,655.14	19,991.38	9,543.21
หมู่ที่ 4 ห้วยไร่	33,700.00	14,125.00	29,175.00	43,825.00	120,825.00	46,293.10	91,170.00	34,931.03
หมู่ที่ 5 เตนอุดม	25,225.81	23,419.35	46,774.19	18,677.42	114,096.77	45,346.15	86,290.32	34,294.87

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2567)

รูปที่ 2.5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลผาปัง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง ปี 2565

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลผาปึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปโดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในพื้นที่คือ เขตพื้นที่เตรียมการการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติ ดอยงเงือก 21 ไร่

2) ป่าสงวนแห่งชาติได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ได้แก่

- (1) เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 30,045 ไร่
- (2) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 9,645 ไร่
- (3) เขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) เนื้อที่ 4,634 ไร่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

- 1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 20,822 ไร่
- 2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 7,415 ไร่
- 3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 1,646 ไร่
- 4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 5,411 ไร่
- 5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 15,630 ไร่

ทั้งนี้เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้นไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่าในพื้นที่ตำบลผาปึงมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี พ.ศ.2537-2566 มีปริมาณน้ำฝนรวม 1,101.9 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆที่อยู่ในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลผาปัง มีแหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ ห้วยขยาดแล้ง ห้วยไฟ ห้วยแม่ขยาด ห้วยแม่ขยาดน้ำ ห้วยแม่ต้างหนองยาง ห้วยแม่ปัง ห้วยแม่ปู้ ห้วยแม่วอด ห้วยไร่ และห้วยหนองยาง

3.2.3 น้ำบาดาล จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลผาปังมีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 11 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชน จำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลผาปัง อำเภอมะปrik จังหวัดลำปาง พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 15 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 1 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ หน่วยแผนที่ดิน Sai-fl-sIA ดินสันทรายที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์มีเนื้อที่ 3,077 ไร่ หรือร้อยละ 6.04 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 14 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Ly-sIB ชุดดินลาดหญ้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์มีเนื้อที่ 48 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Mr-sIB ชุดดินแม่ริม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์มีเนื้อที่ 63 ไร่ หรือร้อยละ 0.12 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Mr-sIC ชุดดินแม่ริม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์มีเนื้อที่ 2,714 ไร่ หรือร้อยละ 5.33 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Mr-gslD ชุดดินแม่ริม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์มีเนื้อที่ 425 ไร่ หรือร้อยละ 0.83 ของเนื้อที่ตำบล

5) หน่วยแผนที่ดิน Mr-gslE ชุดดินแม่ริม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์มีเนื้อที่ 13 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล

6) หน่วยแผนที่ดิน Sp-sIB ชุดดินสันป่าตอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์มีเนื้อที่ 4,643 ไร่ หรือร้อยละ 9.12 ของเนื้อที่ตำบล

7) หน่วยแผนที่ดิน Sp-sIB/d3c ชุดดินสันป่าตอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และพบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็กที่ความลึก 50-100 เซนติเมตรมีเนื้อที่ 381 ไร่ หรือร้อยละ 0.75 ของเนื้อที่ตำบล

8) หน่วยแผนที่ดิน Sp-vtk-sIB ดินสันป่าตองที่เป็นทรายหนามาก มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์มีเนื้อที่ 2,590 ไร่ หรือร้อยละ 5.09 ของเนื้อที่ตำบล

9) หน่วยแผนที่ดิน Sp-gm-sIB/b ดินสันป่าตองที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และมีคันทามมีเนื้อที่ 143 ไร่ หรือร้อยละ 0.28 ของเนื้อที่ตำบล

10) หน่วยแผนที่ดิน Sp-gm,fl-sIA/b ดินสันป่าตองที่มีจุดประสีเทาและเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีคันทามมีเนื้อที่ 664 ไร่ หรือร้อยละ 1.30 ของเนื้อที่ตำบล

- 11) หน่วยแผนที่ดิน Sp-gm,fl-sLB/b ดินสันป่าตองที่มีจุดประสีเทาและเป็นดินร่วนละเอียดมีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และมีค่าน้ำมีเนื้อที่ 1,143 ไร่ หรือร้อยละ 2.24 ของเนื้อที่ตำบล
- 12) หน่วยแผนที่ดิน Ty-gsLC ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์มีเนื้อที่ 2,545 ไร่ หรือร้อยละ 5.00 ของเนื้อที่ตำบล
- 13) หน่วยแผนที่ดิน Ty-gsLD ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์มีเนื้อที่ 1,276 ไร่ หรือร้อยละ 2.51 ของเนื้อที่ตำบล
- 14) หน่วยแผนที่ดิน Ty-gsLE ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์มีเนื้อที่ 1,827 ไร่ หรือร้อยละ 3.59 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 1 หน่วยแผนที่คือหน่วยแผนที่ดิน SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนมีเนื้อที่ 29,372 ไร่ หรือร้อยละ 57.68 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่พบปัญหาดินต้น มีเนื้อที่ 8,863 ไร่หรือร้อยละ 17.41 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินท่ายาง (Ty) และชุดดินแมริม (Mr)และปัญหาดินทรายจัด มีเนื้อที่ 2,590 ไร่ หรือร้อยละ 5.09 ของเนื้อที่ตำบล คือ ดินสันป่าตองที่เป็นทรายหนามาก (Sp-vtks)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลผาปังอำเภอมะพริกจังหวัดลำปางดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาปึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลผาปึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง

หน่วยแผนที่ดิน	ความ ลาดชัน (%)	ความ ลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยน แคตไอออน (cmol/kg)	ความ อิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำ ไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของ ชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Ly-slB	2-5	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	48	0.09
Mr-gslD	12-20	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	425	0.83
Mr-gslE	20-35	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	13	0.03
Mr-slB	2-5	25-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	63	0.12
Mr-slC	5-12	25-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	2,696	5.29
Mr-slC*	5-12	25-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	18	0.04
Sai-fl-slA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-7.0	5.0-8.0	<2	-	3,077	6.04
Sp-gm,fl-slA/b	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	664	1.30
Sp-gm,fl-slB/b	2-5	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,143	2.24
Sp-gm-slB/b	2-5	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	143	0.28
Sp-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,895	3.72
Sp-slB*	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	2,748	5.40
Sp-slB/d3c	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	381	0.75
Sp-vtks-lsB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	2,590	5.09
Ty-gslC	5-12	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	2,545	5.00
Ty-gslD	12-20	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	1,276	2.51
Ty-gslE	20-35	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	1,827	3.59
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29,372	57.68
รวมทั้งหมด											50,924	100.00

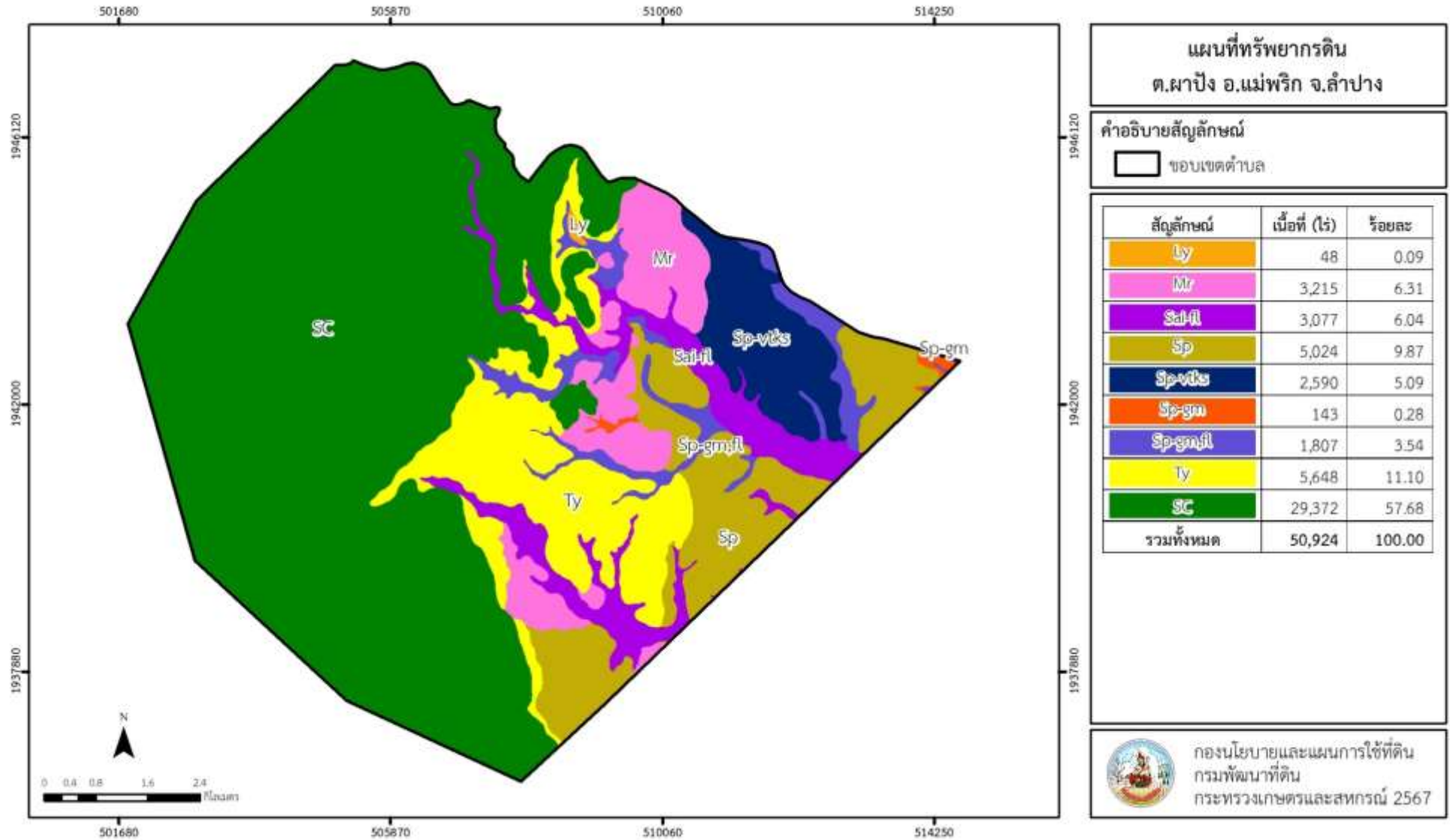
หมายเหตุ:1.* หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

2.เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา:กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน(2566)

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาปึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง

รูปที่ 3-1 แผนที่ทรัพยากรดิน ตำบลผาปึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2567 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลผาบึง คือ

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 2) การชะล้างพังทลายของดิน
- 3) ขาดแคลนระบบส่งน้ำ
- 4) ต้นทุนการผลิตเกษตรสูง
- 5) ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลผาบึงมีความต้องการ 3 ประการ คือ

- 1) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการกระจายน้ำอย่างทั่วถึง
- 3) แก้ไขปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 2 ประการคือ

- 1.1) การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศของโลก
- 1.2) สงคราม ทำให้ปุ๋ยเคมีมีราคาแพง

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 3 ประการ คือ

- 2.1) การใช้ปุ๋ยเคมีในกระบวนการผลิตโดยขาดการปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) ขาดระบบส่งน้ำที่ทั่วถึงพื้นที่การเกษตร
- 2.3) ขาดการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืชที่เหมาะสม

3) สถานะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 3 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในบางพื้นที่

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 3 ประการ คือ

- 4.1) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
- 4.2) รายได้น้อย
- 4.3) มีปัญหาต่อสภาพจิตใจและคุณภาพชีวิต

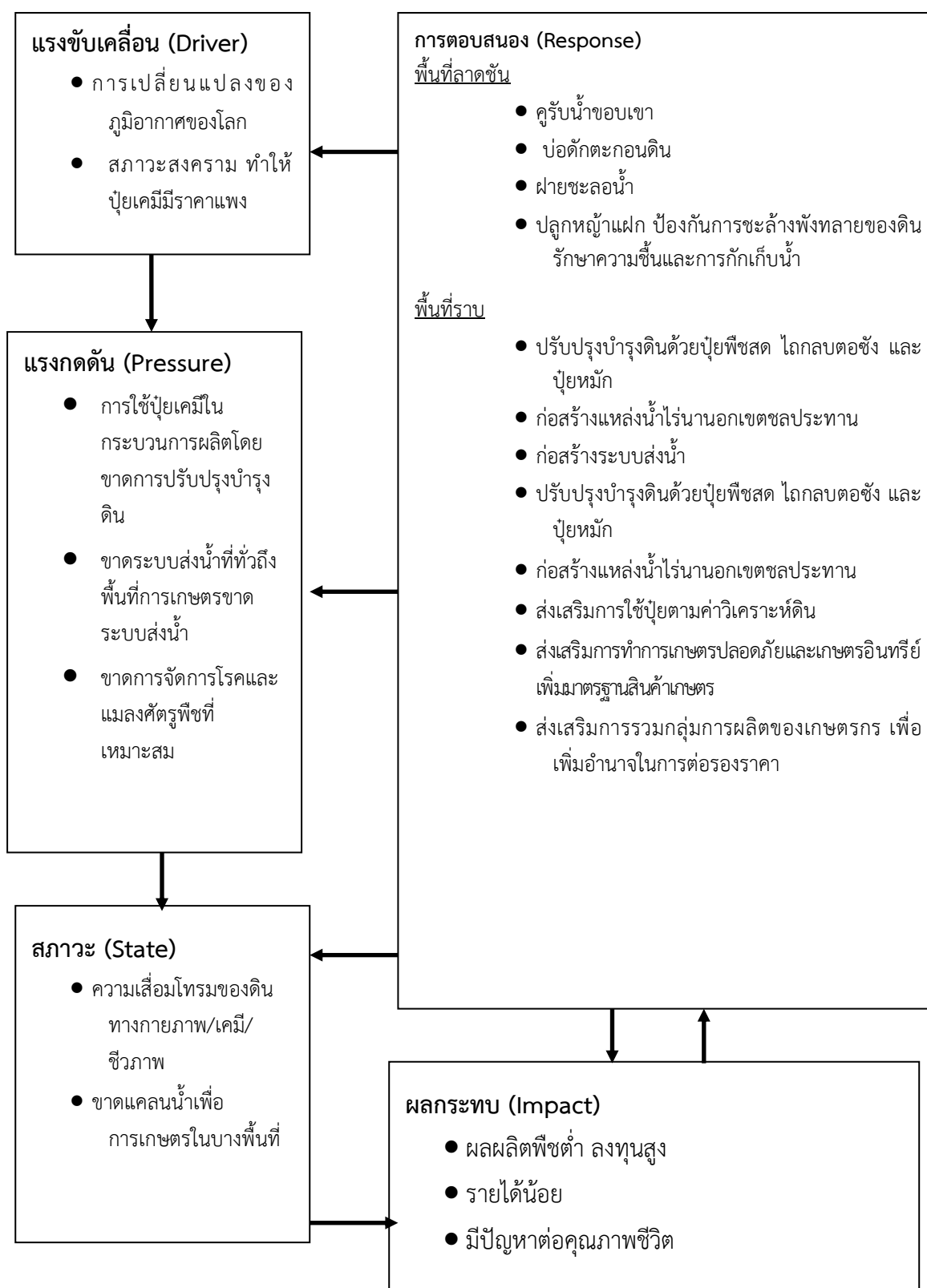
5) การตอบสนอง (Response) มีดังนี้

พื้นที่ลาดชัน

- 5.1) อนุรักษ์น้ำขอบเขา
- 5.2) บ่อพักตะกอน
- 5.3) ฝายชะลอน้ำ
- 5.4) ปลูกรักษาแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ

พื้นที่ราบ

- 5.5) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด ไกล่กลบตอซัง และปุ๋ยหมัก
 - 5.6) ก่อสร้างแหล่งน้ำไร่นานอกเขตชลประทาน
 - 5.7) ก่อสร้างระบบส่งน้ำ
 - 5.8) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
 - 5.9) ส่งเสริมการทำการเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ เพิ่มมาตรฐานสินค้าการเกษตร
 - 5.10) ส่งเสริมการรวมกลุ่มการผลิตของเกษตรกร เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคา
- ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลผาบึง อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลผาบึง อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

1) พืชหลัก เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงสิงหาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ข้าวเหนียวพันธุ์ สันป่าตอง 1, ข้าวเหนียวพันธุ์ กข 6 และ น่าน 59

2) พืชหลังนา เกษตรกรจะปลูกพืชหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และ ถั่วลิสง ระหว่างเดือนธันวาคมถึงเมษายน

4.3.2 พื้นที่ดอน

1) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในช่วงฤดูฝน โดยปลูกตั้งแต่เดือน พฤษภาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนกันยายนถึงตุลาคม

2) ถั่วลิสง เกษตรกรจะปลูกถั่วลิสงช่วงเดือน ธันวาคม และจะเก็บเกี่ยวในเดือนเมษายน

(รูปที่ 4-2)

ลำดับ	ชนิดพืช	เดือน											
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
พื้นที่ลุ่ม													
1	ข้าว												
2	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์												
3	ถั่วลิสง												
พื้นที่ดอน													
1	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์												
2	ถั่วลิสง												

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลผาบึง อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆเหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต และ คำณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือ กิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือ ปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการเขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลผาบึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลผาบึง อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

หน่วยที่ดิน	ค่า
Ly-slB	S3o
Mr-gslD	N
Mr-gslE	N
Mr-slB	S3o
Mr-slC	S3ewo
Mr-slC	S3ewo
Sai-fl-slA	S2n
Sp-gm,fl-slA/b	S2ons
Sp-gm,fl-slB/b	S2ewons
Sp-gm-slB/b	S2ewons
Sp-slB/d3c	S3o
Sp-slB	S3o
Sp-slB	S3o
Sp-vtk-slB	S3o
Ty-gslC	S3ewo
Ty-gslD	N
Ty-gslE	N

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน
ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

- e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
- w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
- r = สภาพการหยั่งลึกของราก
- z = สารพิษ
- x = การมีเกลือมากเกินไป
- m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
- o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
- s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี ช่วงปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาด้าน 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุทธศาสตร์แผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดินมติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบลเช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาดุลยภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลผาบึง อำเภอมะนัง จังหวัดลำปางสามารถกำหนดออกเป็น 6 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชน และสิ่งปลูกสร้างเขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตป่าไม้ เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวร หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B หรือ 2 พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 3 เขตอง ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ เขตป่าไม้เสื่อมโทรม และเขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ มีเนื้อที่ 38,499 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 75.61 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 37,042 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 72.75 ของเนื้อที่ตำบลเป็นเขตที่อยู่ภายในเขื่อนไซตงกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

2) เขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 1,457 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.86 ของเนื้อที่ตำบลเป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุก แผ้วถางพื้นที่ป่าไม้ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นอย่างอื่น ส่วนใหญ่เพื่อทำการเกษตร

6.2.2 เขตเกษตรกรรมเป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วยเขตนี้นำมาใช้ในการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 2 เขต ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) และ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิต มีเนื้อที่ 3,648 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 7.16 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2)) มีเนื้อที่ 2,125 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.17 ของตำบลเป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลางและนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้นี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2211) มีเนื้อที่ 1,626 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.19 ของเนื้อที่ตำบล
- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2212) มีเนื้อที่ 41 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ตำบล
- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2213) มีเนื้อที่ 269 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.53 ของเนื้อที่ตำบล

- เขตปลูกไม้พืชรไร (สัญลักษณ์ 2214) มีเนื้อที่ 189 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.37 ของเนื้อที่ตำบล

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำมีเนื้อที่ 1,523 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.99 ของตำบลพื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรม ที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือเป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่างๆ การทำการเกษตรในเขตนี้น้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการ

ผลได้อยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลายเช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัดซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 1,245 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.44 ของเนื้อที่ตำบล
- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 53 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.11 ของเนื้อที่ตำบล
- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 226 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.44 ของเนื้อที่ตำบล

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 724 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.42 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขต ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 718 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.41 ของเนื้อที่ตำบลปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 7 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินนอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อนท่องเที่ยว สวนสาธารณะ รีสอร์ท ระบบขนส่งมวลชน โบราณสถาน เป็นต้น

6.2.4 เขตแหล่งน้ำมีเนื้อที่ 190 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.37 ของเนื้อที่ตำบลประกอบด้วย 2 เขต ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 77 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.15 ของเนื้อที่ตำบลปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วยหนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 113 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.22 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 308 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.60 ของเนื้อที่ตำบลเป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น เหมืองแร่ ที่ทิ้งขยะ หาดทราย ไม้พุ่ม เป็นต้น

6.2.6 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 7,555 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 14.84 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

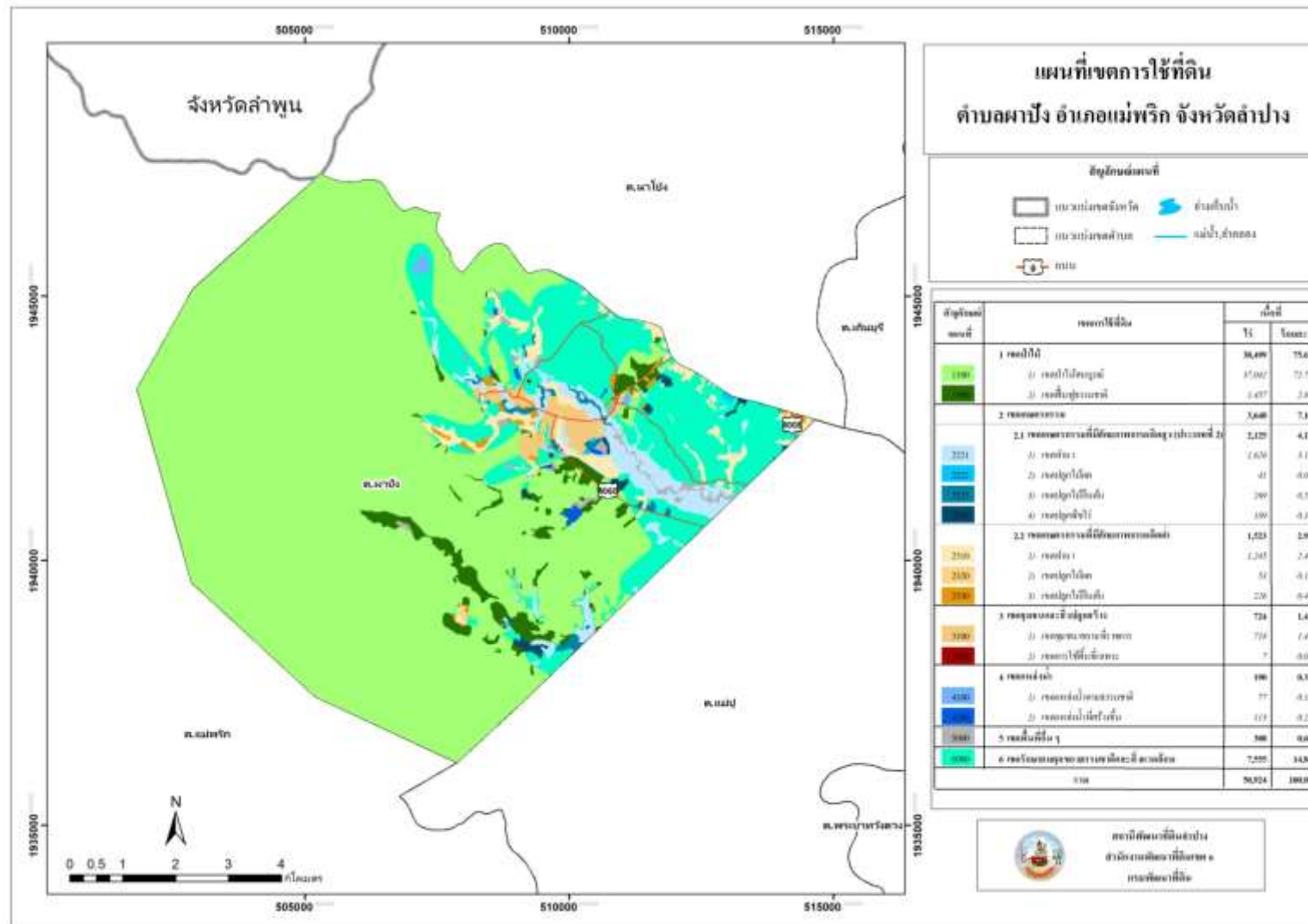
ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลผาบ่อง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

สัญลักษณ์ แผนที่	เขตการใช้ที่ดิน		เนื้อที่	
			ไร่	ร้อยละ
1	เขตป่าไม้		38,499	75.61
1100	1)	เขตป่าไม้สมบูรณ์	37,042	72.75
1300	2)	เขตฟื้นฟูธรรมชาติ	1,457	2.86
2	เขตเกษตรกรรม		3,648	7.16
2.1	เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2)		2,125	4.17
2221	1)	เขตทำนา	1,626	3.19
2222	2)	เขตปลูกไม้ผล	41	0.08
2223	3)	เขตปลูกไม้ยืนต้น	269	0.53
2224	4)	เขตปลูกพืชไร่	189	0.37
2.2	เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ		1,523	2.99
2310	1)	เขตทำนา	1,245	2.44
2320	2)	เขตปลูกไม้ผล	53	0.11
2330	3)	เขตปลูกไม้ยืนต้น	226	0.44
3	เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง		724	1.42
3100	1)	เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	718	1.41
3300	2)	เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	7	0.01
4	แหล่งน้ำ		190	0.37
4100	1)	เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	77	0.15
4200	2)	เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	113	0.22
5000	5	เขตพื้นที่อื่น ๆ	308	0.60
6000	6	เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	7,555	14.84
รวม			50,924	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาป๋อง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

รูปที่ 6-1 แผนที่เขตการใช้ที่ดิน ตำบลผาป๋อง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลผาปัง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568 - 2572

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลผาปังไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลผาปัง เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตเกษตรกรรม

1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2)

1.1) เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท 2) มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- (1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (4) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
- (5) การจัดหาปูนโดโลไมท์และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- (6) การตรวจวิเคราะห์ดิน
- (7) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (8) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.

1.2) เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท 2) มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- (1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- (3) การตรวจวิเคราะห์ดิน

- (4) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (5) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.
- 1.3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท 2) มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
 - (1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - (2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
 - (3) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.
- 1.4) เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท 2) มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
 - (1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - (2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
 - (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - (4) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
 - (5) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
 - (6) การตรวจวิเคราะห์ดิน
 - (7) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - (8) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ

- 2.1) เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ) มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
 - (1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - (2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
 - (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - (4) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
 - (5) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
 - (6) การตรวจวิเคราะห์ดิน
 - (7) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - (8) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.
- 2.2) เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ) มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
 - (1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - (2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
 - (3) การตรวจวิเคราะห์ดิน
 - (4) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - (5) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.
- 2.3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ) มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
 - (1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

- (2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- (3) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยราชการอื่น (ตารางที่ 7-2)

การดำเนินงานของหน่วยงานอื่นอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายที่ทางหน่วยงานอื่นได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการอื่นๆ (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตงานเกษตรกรรม

1) เขตทำนา เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น

- (1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)
- (2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : (GAP) มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เกษตรอินทรีย์ (กรมวิชาการเกษตร) (กรมการข้าว)
- (3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ขอการสนับสนุนเรื่อง การให้ความรู้การผลิต การป้องกันกำจัดโรค แมลงศัตรูพืช (กรมส่งเสริมการเกษตร) (กรมส่งเสริมการเกษตร)
- (4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)
- (5) สนับสนุนเรื่อง ฝายน้ำล้น การขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำและระบายน้ำการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก (กรมชลประทาน)

2) เขตเลี้ยงสัตว์

ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

7.3.2 พื้นที่แหล่งน้ำ

สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ ระบบส่งน้ำและระบบกระจายน้ำ (กรมชลประทาน)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เทศบาลตำบลผาปัง เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2567 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน ปรับปรุงที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน และการขาดแคลนน้ำ เช่น การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ ลำน้ำ, การพัฒนาระบบส่งน้ำให้มีน้ำใช้อย่างทั่วถึง, การก่อสร้างฝายกั้นแม่น้ำ, การขุดเจาะบาดาลและ เครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ดั่งนั้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ที่กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์ความต้องการเบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาในภาพรวมของตำบลสรุปได้ว่า มีปัญหาที่สำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาดินเสื่อมโทรม และ (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ

ในประเด็นปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะหมายรวมถึง (1) การชะล้างพังทลายของดิน (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์และ (3) ดินตื้น จากการวิเคราะห์ การชะล้างพังทลายของดินตำบลผาปัง พบว่า ระดับความรุนแรงของการชะล้าง น้อย (0-2 ตัน/ไร่/ปี) มีเนื้อที่ 32,798 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 64.41 ระดับความรุนแรงของ

การชะล้าง ปานกลาง (2-5 ตัน/ไร่/ปี) มีเนื้อที่ 17,983 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 35.31 ระดับความรุนแรงของการชะล้าง รุนแรง (5-15 ตัน/ไร่/ปี) มีเนื้อที่ 111 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.22 และ ระดับความรุนแรงของการชะล้าง รุนแรงมากที่สุด (>20 ตัน/ไร่/ปี) มีเนื้อที่ 32 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.06 ผลกระทบที่ตามมาคือ หน้าที่ดินที่ถูกชะล้าง ไหลลงมาสู่เบื้องล่างไปทับถมตามลำน้ำตามธรรมชาติ เหมือง ฝาย และอ่างเก็บน้ำจนดินชั้นไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตามศักยภาพที่ควรจะเป็น จึงเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำทั้งน้ำเพื่ออุปโภค-บริโภคและน้ำเพื่อการเกษตร นอกจากนี้ การใช้ที่ดินอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานย่อมส่งผลให้สมบัติของดินมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านกายภาพและเคมีของดิน ส่งผลให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ลดลงหากไม่ได้รับการปรับปรุงฟื้นฟูจะเกิดความเสื่อมโทรมของดินได้ในไม่ช้า โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ดินชั้น หากไม่มีมาตรการอนุรักษ์ดิน และน้ำอย่างเหมาะสม จะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและเสี่ยงต่อการไม่คุ้มค่าต่อการลงทุนทำการเกษตรเป็นอย่างสูง

สำหรับประเด็นปัญหาการขาดแคลนน้ำ มีข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาโดยดำเนินการ 6 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ และลำน้ำ (2) สร้างอ่างเก็บน้ำ หรือฝายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำไปสู่พื้นที่การเกษตร (4) ขุดเจาะบ่อบาดาล (5) ก่อสร้างระบบประปาภูเขาโดยส่งน้ำด้วยท่อ P.E. และ (6) ฟื้นฟูระบบนิเวศป่าต้นน้ำ ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง แล้วจะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำทั้งตำบลได้โดยสิ้นเชิง”

การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่ไปกับปัญหาการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ด้วยการจัดทำโครงการ “**การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ**” โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน คือ **1. ส่วนของต้นน้ำ**อันเป็นพื้นที่ป่าไม้ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่มีความลาดชันเชิงซ้อนความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ มีระดับความสูญเสียดินในระดับรุนแรงถึงรุนแรงมากที่สุดการจัดการพื้นที่ต้องปลูกป่าเสริม สร้างฝายชะลอน้ำ เพื่อรักษาน้ำให้อยู่ในพื้นที่โดยจัดทำประปาภูเขาและก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อลดการชะล้างพังทลาย การสูญเสียดิน และชะลอการไหลของน้ำ **2. ส่วนของกลางน้ำ**สภาพพื้นที่ประกอบด้วยลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา ความลาดชัน 5 – 35 เปอร์เซ็นต์ พื้นที่บางส่วนมีระดับความสูญเสียดินในระดับปานกลางถึงระดับรุนแรงการจัดการพื้นที่ควรมีมาตรการก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ จัดรูปที่ดิน วางผังน้ำทั้งระบบ และสนับสนุนการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตและ **3. ส่วนของปลายน้ำ** สภาพพื้นที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน น้อยกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ มีพื้นที่ส่วนน้อยที่มีความเสี่ยงในการสูญเสียดินจากการชะล้างพังทลายของดินการจัดการพื้นที่ควรพัฒนาที่ดินและระบบน้ำได้แก่ การขุดลอกคลองก่อสร้างสระน้ำ ฝายกั้นน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำหรือพนังป้องกันน้ำท่วมการขุดบ่อบาดาล การปรับปรุงที่ดินเพื่อปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตและการทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อให้การใช้ที่ดินสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์ทั้งตัวเกษตรกร ชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาบ่อง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินในปีงบประมาณ 2568 - 2572

1. เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงานโครงการ	งบประมาณ
เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)		829,675.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
	3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	81,875.00
	4 การรณรงค์เฝ้าระวังดินตอซัง	25,300.00
	5 การจัดหาปูนโดโลไมท์และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	86,500.00
	6 การตรวจวิเคราะห์ดิน	37,500.00
	7 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000.00
	8 โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.	515,000.00

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาบ่อง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงานโครงการ	งบประมาณ
เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)		606,000.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
	3 การตรวจวิเคราะห์ดิน	7,500.00
	4 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000.00
	5 โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.	515,000.00

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงานโครงการ	งบประมาณ

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาบึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง

เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)		538,500.00
1	ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ	
	ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
2	ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
3	โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.	515,000.00

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงานโครงการ	งบประมาณ
เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)		835,675.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาบ่อง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

1	ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ	
	ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
2	ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
3	การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	81,875.00
4	การรณรงค์เฝ้าติดตามดิน	25,300.00
5	การจัดการปุ๋ยคอกและส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	92,500.00
6	การตรวจวิเคราะห์ดิน	37,500.00
7	การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000.00
8	โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.	515,000.00

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

2. เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงานโครงการ	งบประมาณ
เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		835,675.00

1	ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ	
	ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
2	ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
3	การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	81,875.00
4	การรณรงค์เฝ้าติดตาม	25,300.00
5	การจัดหาปูนโดโลไมท์และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	92,500.00
6	การตรวจวิเคราะห์ดิน	37,500.00
7	การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000.00
8	โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.	515,000.00

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงานโครงการ	งบประมาณ
เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)		606,000.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ	
	ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาบ่อง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

2	ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
3	การตรวจวิเคราะห์ดิน	7,500.00
4	การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000.00
5	โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.	515,000.00

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงานโครงการ	งบประมาณ
เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)		538,500.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ	
	ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00

3 โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ไร่ 515,000.00

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	
1.1 เขตทำนา มีเนื้อที่ 2,871 ไร่	1. ขอการสนับสนุนเรื่อง ฝายน้ำล้น การขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำและระบายน้ำ การสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร และถนนเข้าแปลงนาข้าว (กรมชลประทาน) 2. ขอการสนับสนุน การอบรมให้ความรู้เรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการป้องกันและกำจัดโรคแมลงของข้าว ให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เกษตรอินทรีย์ (กรมการข้าว)

3. ขอบการสนับสนุน ความรู้เรื่องใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ
ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช
(สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)

1.2 เขตปลูกไม้ผล มีเนื้อที่ 94 ไร่

1. ขอสนับสนุนการให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP)
มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (กรมวิชาการเกษตร)
2. สนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 495 ไร่

1. สนับสนุนพันธุ์ไม้ยืนต้น ความรู้ กิจกรรมและโครงการต่างๆ ของกรมป่าไม้ (กรมป่าไม้)
2. สนับสนุนการทำอ่างเก็บน้ำ และฝาย (กรมชลประทาน)

1.4 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 190 ไร่

1. ขอรับการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร (กรมชลประทาน)

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลผาบึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568 - 2572)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	
1	การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ลิตร	700.00	700.00	700.00	700.00	700.00	3,500.00	9,100.00	9,100.00	9,100.00	9,100.00	9,100.00	45,500.00
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)		100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	500.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	6,500.00
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)		100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	500.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	6,500.00
	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)		100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	500.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	6,500.00
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)		100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	500.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	6,500.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาบึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง

เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	500.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	6,500.00
เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	500.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	6,500.00
เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	500.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	1,300.00	6,500.00

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	
2	ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	35.00	23,800.00	23,800.00	23,800.00	23,800.00	23,800.00	119,000.00
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)		1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	5.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	17,000.00
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)		1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	5.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	17,000.00
	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)		1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	5.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	17,000.00
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)		1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	5.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	17,000.00
	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	5.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	17,000.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาบึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง

เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	5.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	17,000.00
เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	5.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	3,400.00	17,000.00

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	
3	จัดหาพืชปุยสด	กิโลกรัม	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	7,500.00	44,625.00	44,625.00	44,625.00	44,625.00	44,625.00	223,125.00
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)		500.00	500.00	500.00	500.00	500.00	2,500.00	14,875.00	14,875.00	14,875.00	14,875.00	14,875.00	74,375.00
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)		500.00	500.00	500.00	500.00	500.00	2,500.00	14,875.00	14,875.00	14,875.00	14,875.00	14,875.00	74,375.00
	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		500.00	500.00	500.00	500.00	500.00	2,500.00	14,875.00	14,875.00	14,875.00	14,875.00	14,875.00	74,375.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาบึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	
5	ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	300.00	300.00	300.00	300.00	300.00	1,500.00	4,500.00	4,500.00	4,500.00	4,500.00	4,500.00	22,500.00
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)	1626	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	7,500.00
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)	41	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	7,500.00
	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	1245	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	7,500.00

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย	รวม	งบประมาณ	รวม
----------	-----------------	----------	----------	-----	----------	-----

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาปึง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572							
								ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		
6	การรณรงค์โลกปลอดขยะ	ไร่	300.00	300.00	300.00	300.00	300.00	1,500.00	2,700.00	5,100.00	9,900.00	19,500.00	38,700.00	75,900.00
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)		100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	500.00	900.00	1,700.00	3,300.00	6,500.00	12,900.00	25,300.00
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)		100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	500.00	900.00	1,700.00	3,300.00	6,500.00	12,900.00	25,300.00
	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	500.00	900.00	1,700.00	3,300.00	6,500.00	12,900.00	25,300.00

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาบึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง

7	การจัดหาปูนโดโลไมท์	ตัน	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00	150.00	51,000.00	51,000.00	51,000.00	51,000.00	51,000.00	255,000.00
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)		10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	50.00	17,000.00	17,000.00	17,000.00	17,000.00	17,000.00	85,000.00
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)		10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	50.00	17,000.00	17,000.00	17,000.00	17,000.00	17,000.00	85,000.00
	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	50.00	17,000.00	17,000.00	17,000.00	17,000.00	17,000.00	85,000.00

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	
8	ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	300.00	300.00	300.00	300.00	300.00	1,500.00	4,500.00	4,500.00	4,500.00	4,500.00	4,500.00	22,500.00
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)	1626	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	7,500.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาบึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง

เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)	189	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	7,500.00
เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	1245	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	7,500.00

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	
9	ตรวจวิเคราะห์ดิน	ตัวอย่าง	170.00	170.00	170.00	170.00	170.00	850.00	25,500.00	25,500.00	25,500.00	25,500.00	25,500.00	127,500.00
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)	2633	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	250.00	7,500.00	7,500.00	7,500.00	7,500.00	7,500.00	37,500.00
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)	70	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	50.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	7,500.00
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)	967	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	250.00	7,500.00	7,500.00	7,500.00	7,500.00	7,500.00	37,500.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาบึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง

เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	1716	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	250.00	7,500.00	7,500.00	7,500.00	7,500.00	7,500.00	37,500.00
เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	140	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	50.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	1,500.00	7,500.00

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	
10	การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	50,000.00	50,000.00	50,000.00	50,000.00	50,000.00	250,000.00	60,000.00	60,000.00	60,000.00	60,000.00	60,000.00	300,000.00
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)		10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	50,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	60,000.00
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)		10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	50,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	60,000.00
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)		10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	50,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	60,000.00
	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	50,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	60,000.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาบึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง

เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	50,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	12,000.00	60,000.00
---------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	
11	โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	35.00	35.00	35.00	35.00	35.00	175.00	721,000.00	721,000.00	721,000.00	721,000.00	721,000.00	3,605,000.00
	ขนาด 1,260 ลบ.ม.													
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)		5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	25.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	515,000.00
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)		5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	25.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	515,000.00
	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)		5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	25.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	515,000.00
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)		5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	25.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	515,000.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลผาบึง อำเภอมะพริก จังหวัดลำปาง

เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	25.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	515,000.00
เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	25.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	515,000.00
เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	25.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	103,000.00	515,000.00

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. 2567. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)** รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565. แหล่งที่มา :<https://ebmn.cdd.go.th/>. 25 กุมภาพันธ์ 2567.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2567. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา :
<http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2567.
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2567. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2567. **แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567)**. แหล่งที่มา :
<http://mvos2.gistda.or.th/>. 1 มีนาคม 2567
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2567. **ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี 30 ปี (2537-2566)**. กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำณ ไทรพิภ. 2542. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน**. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.
- สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2567. **แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2567. **รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566)**. แหล่งที่มา :
<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop.1> มีนาคม 2566.
- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปริง. 2567. วิสัยทัศน์. สืบค้นจาก
<https://www.maeprik.go.th/main.php?id=2>. 16 ตุลาคม 2567.

